

Asia: VN/9334/2019

Hallituksen esitysluonnos raideliikennelain ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintävirasto on osallistunut lausunnolla olevien muutosehdotusten valmisteluun ja kannattaa niitä. Säädosmuutokset ovat välttämättömiä EU-säätelyn täytäntöönpanemiseksi, mutta myös raideliikennejärjestelmän toimintaedellytysten kehittämiseksi. Ehdotuksia on valmisteltu avoimesti yhdessä raideliikenteen toimijoiden kanssa ja ne selkeyttävät raideliikenteen toimintakenttää sekä edistävät viraston tehtävien suorittamista.

Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään raideliikennelain (1302/2018) soveltamisalaa koskevaan 2 §:ään rajausta, jonka mukaan lakia ei sovellettaisi ”muusta rautatiejärjestelmästä tai kaupunkiraideliikenteestä erillään oleviin rataverkkoihin eikä rataverkkoihin, jotka ovat kokonaan tai tilapäisesti suljettu rataverkolla tapahtuvalta liikennöinniltä”, jolloin rajausta kohdistuu sekä rautatieliikenteen harjoittajiin että rataverkon haltijoihin. Koska yksityisraiteiden rataverkon haltijoilla on jo mahdollisuus soveltaa kevennettyä sääntelyä, rajauksen voisi kirjoittaa myös muotoon ”muusta rautatiejärjestelmästä tai kaupunkiraideliikenteestä erillään oleviin rataverkkoihin eikä kokonaan tai tilapäisesti suljetuilla rataverkoilla tapahtuvaan liikennöintiin”, jolloin uusi lisäys kohdistuisi vaan rautatieliikenteen harjoittajiin tai kalustoyksiköiden siirtelyä suorittaviin. Tällöin rataverkon haltijoilla säilyisi velvollisuus soveltaa koko ajan joko toimintaansa koskevaa EU-säätelyä tai kevennettyä kansallista sääntelyä ja varmistaa näin esimerkiksi rataverkon kunto myös rataverkon ollessa suljettuna sillä aika ajoin tapahtuvaa liikennöintiä varten.

Soveltamisalaan liittyen virasto toteaa, että tavat rataverkon sulkemiseen ovat herättäneet jonkun verran kysymyksiä ja keskusteluja. Virasto osallistuu mielellään kohdan ja etenkin sitä koskevien perusteluiden viimeistelyyn lausuntokierroksella toimitettujen lausuntojen perusteella.

Raideliikennelakiin esitetään lisättäväksi uutta 186 a §:ää, jonka nojalla virasto voisi ylläpitää rekisteriä rataverkon haltijoista. Virasto saa rataverkon haltijoista paljon tietoa mm. niiden turvallisuuslupahakemuksia ja ilmoituksia rataverkon hallinnasta käsitellessään ja esimerkiksi viraston valvontatehtävän vuoksi on tärkeää, että virasto voi myös rekisteröidä keskeiset rataverkon haltijoita koskevat keskeiset tiedot. Valvontatehtävän lisäksi virastolla on tarve rekisteröidä rataverkon haltijoita koskevaa tietoa myös viraston varautumista koskevien tehtävien suorittamiseksi, johon liittyen pykäläehdotuksessa on esitetty, että virasto voisi rekisteröidä uuteen rekisteriin myös tiedot rataverkon haltijoiden laatimista valmiussuunnitelmista. Virasto kuitenkin katsoo, että sille olisi toimijoiden hallinnollisen taakan pienentämiseksi riittävää, että se voisi rekisteröidä tiedot siitä, mitkä rataverkon haltijat ovat huoltovarmuuskriittisiä rataverkon haltijoita, jolloin se voisi helpommin kohdistaa varautumista koskevat toimenpiteensä nimenomaan niihin rataverkon haltijoihin. Sen, mitkä rataverkon haltijat luetaan huoltovarmuuskriittisiksi, virasto voisi selvittää esimerkiksi suorilla yhteydenotoilla rataverkon haltijoihin.

EU-sääntelyä täytäntöönpaneuvien ja rekisteröintitehtäviä koskevien muutosehdotusten osalta virasto toteaa, että esityksessä jää epäselväksi rekisterinpitäjänä toimivan ERA:n ja kansallisena rekisteröintiviranomaisena toimivan viraston välinen roolijako etenkin tietojen luovuttamisen osalta (kuka päättää kalustotietojen luovuttamisesta ja jos tietopyyntö evätään, mikä on valitustie). Täten voisi olla hyvä, että asiaa täsmennettäisiin esityksessä, esim. sen kysymyksen osalta miltä osin kalustorekisterin tietojen luovutukseen sovelletaan lakia liikenteen palveluista. Lisäksi virasto tuo esiin sen, että rekisterinpitäjyyttä koskeva muutos saattaa estää virastoa jatkossa julkaisemasta rautatiekaluston avointa dataa, jolla on vakiintuneita käyttäjiä.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan muutosta ns. pienimuotoisen kuljettamisen käytäntöihin. Tähän liittyen virastolla on käynnissä muutosehdotuksen turvallisuusvaikutusten selvittäminen. Analyysin on tarkoitus valmistua 15.5.2020 mennessä, jonka jälkeen virasto toimittaa analyysin tiedoksi ministeriölle.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan veturinkuljettajadirektiiviin perustuen liikennepalvelulain 204 ja 205 §:iin virastolle uutta tehtävää eli velvollisuutta julkaista listat viraston hyväksymistä rautatielääkäreistä ja rautatiepsykologeista. Koska virastolla on vastaavia tehtäviä myös muissa liikennemuodoissa, virasto esittää samassa harkittavaksi, olisiko vastaava velvollisuus mahdollista lisätä myös 206 (2) §:ään merimieslääkärien osalta ja 207 §:ään ilmailulääkäreiden ja ilmailulääketieteen keskusten osalta. Vastaavasti virasto esittää pohdittavaksi, voitaisiinko lain 243 §:ään ehdotettu säännös siitä, että virasto voisi jatkossa ilmoittaa luvan peruuttamismenettelyn aloittamisesta luvanhaltijan työnantajalle ulottaa kattamaan myös ilmailun ja merenkulun. Raideliikenteen osalta virastolla tulee joka tapauksessa olla oikeus ilmoittaa peruuttamismenettelyn aloittamisesta sekä 242 että 243 §:ien tilanteessa että 249 §:n soveltamistilanteisiin.

Pietari Pentinsaari

johtaja

Une Tyynilä

johtava asiantuntija

Sainio Kaisa
Liikenne- ja viestintävirasto